

SVOBODNA SLOVENIJA

Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual No. 413193

Redacción y Administración:
Calle Víctor Martínez 50 (Suc. 6)
Buenos Aires, Argentina

“ESLOVENIA LIBRE”

Año (Leto) XI (6)

BUENOS AIRES, 12 NOVIEMBRA (NOVIEMBRE) 1953.

No. (Štev.) 45

CORREO
ARGENTINO
(Precedencia)

FRANQUEO A PAGAR

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824

Víctor Martínez 50 - Buenos Aires

KONEC IDILE

Takoj po Stalinovi smrti so bili novi oblastniki v Moskvi sami tisti, ki so začeli kazati lepše lice napram znanemu svetu. Zlasti v Angliji so takoj začeli peti slavospeve novim voditeljem v Kremlju: konec je Stalinove trme, konec je sovjetske napadalnosti, kmalu bo tudi konec “mrzle vojne” in svet bo zadihal mirneje in svobodneje. Ker je zahodne države oboroževanje silno mnogo stalo, so povsod menili, da je treba pohiteli, se z Malenkovicem posvetovati, ako treba tudi malo popustiti, da si sam utrdi svoj položaj — vse to se splača, ker bo potem tako lahko nastopila dolga doba miru... Sir Winston Churchill je silil k razgovoru z Malenkovicem, ponujal se je, da pojde tudi sam na razgovore, ako mu drugi ne bi sledili... V Franciji so se začeli dvigati tisti, ki so vedno gledali v Rusih zaveznike proti Nemčiji. Nova smer sovjetske zunanje politike bi jim naj bila dokaz, da imajo prav, ko začnejo računati na sovjetsko prijateljstvo. Nova sovjetska mednarodna politika pa ne bi zavarovala Francije samo pred Nemčijo, ampak bi tudi dovolila celi vrsti evropskih držav, da bi imela samozavestnejše nastopiti proti vmešavanju ameriških zastopnikov v evropske zadeve.

Toda razočaranje je prišlo prav kmalu, hitreje, kakor pa so pričakovali celo tisti v ZDA okoli Eisenhowerja, ki so svarili pred sovjeti in terjali še večjih in tehtnejših dokazov, da Rusi res popuščajo. Dva dogodka pa sta sedaj prinesla novo luč v sovjetsko zunanjo politiko: odgovor sovjetov na zavezniško noto, da naj se začne konferenca štirih v Lugano dne 9. novembra in pa proslava obletnice komunistične revolucije v Moskvi, ki je bila dne 7. novembra.

Sovjeti tokrat predloga za konferenco štirih v Lugano niso samo odklonili, ampak so celo postavili zahteve, ki bi morale biti uresničene, predno bi sovjeti sploh mogli na kako konferenco štirih pristati. Nobena sovjetska nota takih zahtev dosedaj ni imela, prvič so sovjeti jasno povedali in to že pred sestavo morebitnega dnevnega reda konference, da morajo 1. zavezniški odstraniti ves svoj varnostni sistem, ki so si ga z NATO zgradili in 2. da mora biti kom. Kitajska priznana in pripuščena na to konferenco. Poleg tega je v besedilu odgovora na zavezniško noto vse polno očitkov in propagandnih navedb, ki se jih sovjetska zunanja politika po Stalinovi smrti ni več posluševala.

Pri proslavi dne 7. novembra pa je v Moskvi na Rdečem trgu govoril predsednik sovjetske republike maršal Voronov, ki je bil v svojem govoru tudi silno oster proti zahodnim zaveznikom, obtoževal ZDA skoraj z istimi besedami, kakor je to delal Stalin in tudi on je v svojem govoru terjal, da mora posej pri vseh mednarodnih konferencah biti navzoča tudi kom. Kitajska.

Po Stalinovi smrti je sovjetska zunanja politika bila taka, da je ustvarjala vtis, da v Moskvi tudi žele popuščanje svetovne napetosti. Pogajanja za premirje na Koreji so bila pospešena in ugodno zaključena, napram zahodnim diplomatskim zastopnikom je sovjetska vlada v Moskvi dovolila celo vrsto ugodnosti. V partiji so začeli voditi tako politiko, da se je videlo, da jim ni za dviganje ali povečevanje kulta Stalina.

Med tem pa je prišlo do pomembnih dogodkov v Sovjetski zvezi. Malenkov je 8. avgusta objavil, da imajo sovjeti tudi “H” bombo in v ZDA so morali priznati, da so sovjeti izvedli poskuse z eksplozivami te vrste. Ko se je začel konec septembra sešlo letno zasedanje OZN v New Yorku, je Višinski imel govor, v katerem je prvič bilo opaziti, da so se sovjetski voditelji začeli vračati na pot Stalinove mednarodne politike. Sedaj so sovjeti odgovorili na zavezniško noto, da je prišlo na zahodu do stremenja še celo prehitro, hitreje, kakor pa bi to dopuščal videz prestiža, ki ga bi bilo treba v takšnih okoliščinah varovati.

In kam kaže sedaj tok razvoja? Kakor da teh mesecev po Stalinovi smrti sploh ni bilo; zahodni blok se hitro vrača na pot okrepljene enotnosti in govori se, da bo kmalu prišlo do konference med Eisenhowerjem, Churchillom in Lanielom in da bo ta konferenca že v začetku decembra na Bermudih. Toda tokrat več ne bodo mnogo govorili o kakih konferenci z Malenkovicem, pač pa mnogo več o tem, kako okrepiti zahodno obrambno skupnost. V Londonu in Washingtonu sedaj še odločneje govore o pritegnitvi zahodne Nemčije v zahod-

ni obrambni blok, to je v NATO in verjetno bo sedaj tudi v Franciji odpadlo precej razlogov, ki so narekovali opozicijo proti temu, da bi bila zahodna nemška vojska priključena v evropsko obrambno skupnost v taki obliki, kakor je to določal protokol, ki je bil pred dvema letoma podpisan v Lizboni.

Ko se je tako končalo naivno računanje na to, da bodo sovjeti svojo politiko res spremenili, pa je sedaj vendar pozitivna stran vsega tega v tem, da se je vse to zgodilo tako kmalu. Sovjeti so napravili s svojo noto veliko uslugo zahodu, ker so s tem zabrisali razpoke, ki so se v tem bloku že hudo uveljavljale.

SPOR GLEDE TRSTA

Pod tem naslovom je objavil dnevnik “The Evening Star” dne 23. oktobra t. l. izjavo dr. Mihe Kreka, predsednika Narodnega odbora za Slovenijo in predsednika Slovenske ljudske stranke ter dr. Vladka Mačka, predsednika Hrvatske kmetijske stranke.

Izjava glasi:

“The Evening Star” je objavil v četrtek dne 19. oktobra poročilo iz Benetk v Italiji, po katerem naj bi bil gospod Konstantin Fotić dal agenciji Associated Press izjavo, da naj se reši sporno vprašanje tržaškega ozemlja potom plebiscita.

Plebiscit na tem področju v sedanjih razmerah more, če se omenja na splošno, brez vsake razlage in omejitve, pomeniti le to, da naj bi bila prebivalstvu celega področja dana prilika za splošno glasovanje ali v korist Italije ali v korist Jugoslavije.

Omenjena izjava je bila izročena javnosti kot mnenje odličnega jugoslovanskega protikomunista. Dejansko pa gospod Fotić ne more govoriti v imenu protikomunističnega slovenskega prebivalstva in ni prav nikakor pooblaščen, da bi izjavljal mnenje tega prebivalstva.

Prebivalci slovenskega porekla na tržaškem ozemlju so Slovenci in Hrvati. Vse življenje se pečava z javnimi zadevami najinih sonarodnjakov in v podrobnosti pozna njihovo sedanje razpoloženje in hotenje. Na osnovi tega si upava reči, da bi bil plebiscit na tem področju v sedanjih razmerah nemogoč ali vsaj moralno nedopusten.

Državlani ozemlja bi morali izbirati med šovinistično Italijo, ki je v vsej svoji zgodovini neusmiljeno zatirala naše narodne manjšine in jugoslovansko komunistično tiranijo. Morali bi torej izdati ali svoja narodnostna čustva in kulturno dedščino ali pa svoje protikomunistično prepričanje, sovraštvo in globoko nasprotstvo komunizmu.

Vsak državljan in državljanica ozemlja, ki je našega porekla, bi bila postavljena pred podobno izbiro, pred kakršno je po nedolžnem obsojeni, če mu je dano na izbiro kako naj bo usmrčen ali na električnem stolu ali pa v izbi strupenih plinov.

Prepričana sva, da je pravo rešitev tržaškega vprašanja mogoče dobiti le v okviru ideje Svobodnega ozemlja, ki naj obsega obe coni, naj bo organizirano po načelih demokracije, naj dobi nevtralnno upravo, ki naj bi spoštovala enakopravnost vseh državljanov, brez oziroma na njihovo pokolenje in ščitila ter pospeševala narodne in kulturne dedščine vseh skupin državljanov.”

Dr. VLADKO MAČEK, l. r.

Dr. MIHA KREK, l. r.

ZNANI PANIKE V JUGOSLAVIJI ZARADI TRSTA

Zanimivi so vtisi, ki jih inozemski časnikarji, ki delujejo v Jugoslaviji, sporočajo svojim listom. Titovska cenzura je v obsežni meri dopustila, da so inozemski listi lahko poročali o protitalijanskih in protizavezniških demonstracijah v Jugoslaviji. Tako so bili zlasti ameriški listi polni poročil o demonstracijah v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani — titovskemu režimu je prijalo, da so v inozemstvu mogli presoditi, v kolikšni meri je odgovarjalo jugoslovanskemu nacionalističnemu razpoloženju, da je moglo dati duška obsodbi nad zavezniškim postopanjem, ki podeljuje nagrado Italiji in to na ozemlju, ki je slovensko. Ker se gre do ta čas tudi še volitve v Jugoslaviji, je prišlo Titu kar prav, da je mogel še tržaško krizo vpreči v voz svoje volilne kampanje. Saj bi bilo to edino vprašanje, ki bi moglo ljudi pri teh volitvah sploh kaj zanimati, ker se za druge zadeve Titovega režima ljudje kaj bore zanimajo ali pa jih celo iz vsega srca prezirajo.

Ta prezir do titovskega režima, to splošno upanje, da bo Titovega terorja vendarle že enkrat konec, se je pokazalo v domovini tudi sedaj ob tej tržaški krizi. Ko je Tito menil, da je najbolj pametno, da zbere v coni B kar največ svojih divizij in da tako resnično ustvari vtis, da bi bil sposoben spremeniti tok dogodkov tako, da bi izgledalo, da so se na zahodu njegovih vojaških ukrepov ustrašili, pa so ljudje doma te njegove vojaške ukrepe razumeli tako, kakor si to žele že vseh osem let Tito-

vega režima, to je, da bo prišlo do vojne in da bo ta vojna nazadnje izpadla tako, da bo odnesla Tita in njegove komunistične parazite, ter vrnila ljudem svobodo, tisto svobodo, ki si jo tako žele.

Tako so ljudje te dni v Sloveniji in drugod mogli gledati bučne dogodke in jih tudi spremljati s posebnimi čustvi. Titovski funkcionarji so pospešeno izvajali mobilizacijo, na krajevnih odborih so noč in dan pisali pozivne listke za obveznike, ki so morali v nekaj urah odriniti pod vojaško sukunjo — ljudem pa so hkrati komunisti plenili za ta vojni pohod proti Trstu vse, kar jim je bilo ravno najbolj nujno potrebno. Mislili so, da bodo ljudje to zaplenbo pač pravilno razumeli — saj gre za obrambo meja in za brate v Primorju. Toda na deželi so ljudje lahko še občutneje razumeli, zakaj gre režimovcem pri teh ukrepih. Ko so “mobilizirali” živino in konje po vaseh, so komunisti to znali izpeljati tako, da so plenili predvsem pri ljudeh, ki slove kot “reakcionarji”, dočim niso prav nič oškodovali tistih, ki so na njihovi strani.

Kako so ljudje doma računali na vojno, se je najbolj videlo po mestih in večjih krajih, kjer so se ljudje zagnali v panične nakupe živil. Kdor je imel kaj gotovine, je kupoval živila. Trgovine so bile sicer dobro založene in so prvi hip mogle nuditi, kar so ljudje želeli, toda v Sloveniji se je kmalu opazilo pomanjkanje; ves železniški promet je bil namreč rezerviran samo za pre-

EL GENERAL PERON VISITARA LA CAPITAL DE LA PROVINCIA DE BUENOS AIRES EL 19

El presidente de la República general Juan D. Perón, visitará la capital de la provincia de Buenos Aires Eva Perón el 19 del mes en curso, fecha en que se cumplirá un nuevo aniversario de su fundación. Esta visita la realizará el primer magistrado de la Nación, accediendo a una invitación que le formularon las fuerzas del peronismo en la provincia de Buenos Aires. Con motivo de la presencia del jefe del Estado, ese día a las 17, se llevará a cabo una gran concentración popular en la plaza San Martín, oportunidad en que el pueblo testimoniará, una vez más, en forma clamorosa, su incondicional adhesión al gran Conductor de la Nueva Argentina.

Concluida la concentración popular el presidente se trasladará al local de la Confederación General del Trabajo, donde realizará una visita a sus instalaciones, y posteriormente hará lo propio en los locales del partido Peronista Masculino y Femenino.

GENERAL PERON BO 19. NOVEMBRA OBISKAL PRESTOLNICO PROVINCE BUENOS AIRES

Na povabilo članov Peronistične stranke v provinci Buenos Aires bo predsednik republike general Juan D. Perón dne 19. novembra obiskal prestolnico te province Eva Peron. Tega dne bo nova obletnica ustanovitve tega mesta.

Predsednik general Peron se bo v mesto Eva Peron pripeljal v spremstvu guvernerja province Buenos Aires. Ob prihodu v prestolnico buenosaireške province mu bodo priredili navdušen in pristrčen sprejem. Ob 17. uri popoldne bo na Trgu San Martin veliko zborovanje, na katerem bo predsednik republike tudi govoril. Ob tej priliki mu bo ljudstvo znova potrdilo svojo hvaležnost za vse, kar je zanj in za domovino storil, odkar je na čelu republike.

Po zborovanju na Trgu San Martin bo predsednik republike general Peron obiskal prostore Glavne delavske konfederacije, nato pa še prostore moške in ženske Peronistične stranke.

voz vojske in opreme proti zahodu, dovoza življenjskih potrebščin več ni bilo. Med ljudmi se je začelo nato še govoriti, da bodo oblasti spet uvedle živilske karte in inozemski časnikarji poročajo, da so zlasti v Sloveniji in Istri ljudje naravnost navalili na trgovine in jih takorekoč v nekaj dneh izpraznili. Najbolj so ljudje kupovali moko, sladkor, riž, mast in olje. Zanimiva je ugotovitev, da so največ kupovali kmetje in samostojni obrtniki, ker da delavci in nameščenci nimajo denarja. Mariborski “Večernik” je začel kmalu ostro napadati to nakupovanje in je trdil, da izvajajo te nakupe predvsem verižniki, ki da spravljajo to blago na varna in skrita mesta, ker računajo, da bodo v trenutku pomanjkanja mogli vse to dobro vnovčevati.

Iz Istre in Primorske so se tisti, ki so to mogli, začeli odseljevati k sorodnikom v notranjost dežele. Da bo prišlo do hujših dogodkov ob meji, so ugotavljali zaradi tega, ker je Tito poslal v cono B svojo elitno divizijo Bosancev, ki je vsa opremljena z najmodernejšim

oročjem. Seveda je Tito to storil, ker ve, kako so si Italijani Bosance zapomnili še iz prve svetovne vojne.

Istočasno se je v vsej Jugoslaviji počela gonja proti Vatikanu in katoliški Cerkvi. Tako so komunisti v Mariboru nahujškali svoje pristaše, da so šli na Stolni trg in tam na škofijski palači razbili vse šipe na oknih. Pri tem so bili naučeni, da so vzklikali: “Dol Vatikan! Dajte nam Trst! Vam bomo pa dali farje...” Kakor so že vojno psiho uporabljali za svojo propagando, tako so hitro usmerili še ost proti Cerkvi in njenim predstavnikom.

Kakor ob drugih prilikah, tako se bo tudi to pot izkazalo, da Titu in njegovim komunistom tudi v tej težki uri okoli borbe za Trst ni šlo za rešitev kakih nacionalnih interesov ali pa slovenskih postojank, ampak za okrepitev svojega režima in za okrepitev gonje proti tistim, ki jih smatra za najrdovratnejše nasprotnike komunizma. Tisti pa, ki menijo, da more samo vojna zrušiti Tita, bodo pa še bolj razočarani in obupani.

Krščanska demokratska zveza za Srednjo Evropo priredila sprejem delegatom Združenih Narodov

Krščanska demokratska zveza za Srednjo Evropo je priredila 26. oktobra 1953 sprejem delegatom Združenih Narodov v Beekman Towers hotelu v New Yorku. Povabilu se je odzvalo okoli 40 delegatov raznih narodov z vseh delov sveta, največ takih, ki zastopajo krščansko demokratska gibanja in politične stranke med svojimi narodi. Med gosti so bili zastopniki Narodnega Odbora za Svobodno Evropo, zastopniki delavskih strokovnih zvez v Zruženih Državah in drugod, nekateri drugi odlični politični zastopniki in pa zastopstva Krščansko demokratskih strank v begunstvu, med njimi tudi Slovenske ljudske stranke, ki je — kot znano — članica zveze.

Predsednik Izvršnega odbora zveze, zastopnik čehoslovaške Ljudske stranke prof. Adolf Prohaska je pozdravil zbrane goste. V svojem govoru je povdarjal:

Nocojšni sestanek naj bi bil začetek ožjega sodelovanja med krščanskimi demokrati Zapadne Evrope, Južne Amerike in srednje Evrope. Mi, krščanski demokrati srednje Evrope smo dali pobudo za to sodelovanje in povabili Vas, naše prijatelje in somišljenike iz latinske Amerike in zapadne Evrope, ki sedaj tu v New Yorku zastopate svoje narode v organizaciji Združenih Narodov. Pozdravljamo Vas in hvaležni smo Vam, da ste se odzvali vabilu, kljub temu, da vas vežejo druge odgovornosti in

dolžnosti. Zagotavljamo Vas, da Vaša prisotnost pomeni za nas veliko vzpodbudo in da Vam bodo hvaležni vsi naši prijatelji, ki bodo zvedeli za ta naš stanek. Vaša prisotnost dokazuje, da je krščanska demokracija krepka in koherentna vez, ne le med tistimi krščansko demokratskimi strankami, ki delujejo v rednih razmerah med svojimi narodi, ampak tudi vez in skupnost, ki obsega tudi tiste, ki so v begunstvu ali, ki se v podzemlju bore za krščansko demokratska načela in ideale. Prosimo Vas za bodoče ožje sodelovanje. Že doslej sodelujemo v raznih mednarodnih organizacijah in posebno v Zvezi Krščansko demokratskih strank v Parizu.

Nas je komunistično nasilje pregnalo iz naših domovin in dobili smo zavetje v tej veliki demokratični deželi, v Združenih Državah Severne Amerike. Tu v New Yorku smo ustanovili zvezo naših političnih strank. Spomladi je naša zveza imela svoj prvi kongres, ki je po splošnem mnenju bil velik uspeh. Dobili smo pismene in brzojavne pozdrave od vseh krščansko demokratskih strank po svetu in mnogi odlični zastopniki ameriškega javnega življenja so prišli na naš kongres. Okrepani s tem uspehom nadaljujemo delo za osvobodjenje naših dežel in narodov izpod komunističnega totalitarizma in za vključenje v Združeno Evropo, preko te pa (Nadaljevanje na 2. strani.)

IZ TEDNA V TEDEN

USA: Dulles je ugotovil, da ZSSR ne misli na resne razgovore o nobenem problemu, ki danes predstavlja nevarnost za mir. Dejal je tudi, da so se upanja, da bi ZSSR spremenila svojo politiko po Stalinovi smrti, razblinila. — V New Yorku je na volitvah novega župana zmagal demokrat Robert Wagner, sin glavnega pomočnika Roosevelta za časa New Deala. Prav tako so zmagali demokrati kandidati za guvernerje v Virginiji in New Jerseyu. V poslanski zbornici imajo republikanci sedaj enega poslanca večine, v senatu pa so za en glas v manjšini, tako da so v narodnem kongresu z demokrati v enakem razmerju. — Gospodarski minister Benzon je objavil, da bo reorganiziral svoje ministerstvo in posvetil vse sile za obnovo ameriškega poljedelstva.

BOLIVIJA: Socialistična falanga je znova skušala izvesti državni udar. Kravji boji so bili v mestu Cochabamba. Vlado so uporniki premagali in so povsod gospodar položaja. — Med bolivijsko in severnoameriško vlado je bil podpisan sporazum o gospodarski pomoči, ki jo bo dobivala Bolivija iz Severne Amerike.

F.L.R.J.: Jugoslavija, Grčija in Turčija so podpisale sporazum o ustanovitvi Stalnega tajništva Balkanske zveze. Tajništvo ima začasno sedež v Beogradu.

ANGLIJA: Churchill je po prestolnem govoru kraljice Elizabete v parlamentu izjavil, da "je sedaj proti sklicanju konference velikih sil, ker bi polom na taki konferenci lahko več škodil, kakor pa bi morda koristil sestanek, četudi bi slučajno uspel." Menijo, da je Churchill spremenil svoje stališče pod pritiskom Dullesa.

VZH. NEMCIJA: Bivši nacistični general von Paulus vodi rdečo nemško policijo v borbi proti belim partizanom v vzhodni Nemčiji, poroča zavezniki ko časopisje. Svoboda da so mu sovjeti dali pod pogojem, da sprejme vodstvo proti belim.

ŠPANJA: Ameriški letalski minister Talbott, ki se mudi v Madridu je izjavil, da bodo ameriška oporiča v Španiji urejena najmodernejše in ni zanikal, da nameravajo tja prepeljati tudi atomske bombe, ki bodo pripravljene za vsak slučaj. Talbotove izjave je pozneje zanikal Dulles, ki je izjavil, da USA ne namerava nagraditi atomskih bomb v Španiji. Talbott je tudi dejal, da ostaja ameriška obrambna črta še vedno v Nemčiji.

PORTUGALSKA: Pri nedeljskih poslanskih volitvah je dobil zopet večino sed. predsednik Salazar.

AVSTRIJA: Na Dunaj je prispel na tridnevni obisk titov zunanji minister Koča Popović.

IZRAEL: Judovski predsednik Ben Gurion je podal ostavko zaradi "duševne utrujenosti."

DALJNI VZHOD: Na Eniwetoku v Tihem oceanu bodo prihodajo pomlad Amerikanci izvedli prvi poskus s "praktičnim tipom" hidrogenske bombe. Odvrgli bodo z letala tako hidrogensko bombo, kakršne nameravajo metati na sovražnika, če bo prišlo do vojne.

PERZIJA: V nedeljo se je v Teheranu začel proces proti Mosadeku. Obtožen je, da je nameraval odpraviti monarhijo.

KOREJA: V Panmunjonu so prenehali z zasliševanjem vojnih ujetnikov. Švicarska zasliševalna komisija je protestirala proti načinu zasliševanja kitajske in severnokorejske komisije. Od več stotin zaslišanih ujetnikov se je priglasilo za vrnitev domov samo nekaj nad 10. Mirovna konferenca za Korejo je tudi padla v vodo, ker se na predhodnih zasedanjih niso mogli zediniti glede vprašanja sodelovanja tkzv. nevtralnih držav, za katere se potegujejo komunisti.

ZSSR: Moskovska zakladnica je pričela v zadnjih tednih metati velike količine zlata na mednarodni trg, da si pridobi novih deviz za zakup sirovin, ki jih potrebuje za svojo vojno in gospodarsko industrijo. Na trg je vrgla take količine zlata, da je s tem povzročila padec cen zlata. — Moskva je poslala USA. Angliji in Franciji note, v kateri je odbila sklicanje konference v Luganu. Zanimivo je, da v notih niti ne omenja lužanske konference, pač pa daje vedeti, da na konferenco ne misli, s tem ko ponavlja svoje predloge o združitvi Nemčije, o pripustitvi rdeče Kitajske v ZN itd.

PAKISTAN: Ustavodajna skupščina v Karačiju je izglasovala novo ustavo, po kateri je postal Pakistan islamska republika. Skupščina bo še odločila, ali bo Pakistan ostal še nadalje v sklopu britanskega imperija ali pa se bo odcepil.

BORBA ZA TRST

Dogodki preteklih dni v Trstu so to vprašanje postavili znova na prvo stran svetovnih dnevnikov.

Ko se je bližal praznik patrona Trsta sv. Justa 2. novembra, se je tržaška policija, v kateri delujejo sami pravi Tržačani, pod poveljstvom angleškega poveljnika Trsta grala Wintertona, pripravila na morebitne demonstracije za ponovno italianizacijo Trsta. Dan sv. Justa je mirno potekel. Naslednji dan so Italijani v Trstu hoteli praznovati "dan osvoboditve Trsta izpod avstro-ogrske monarhije" pred 35 leti in "slavno zmago pri Vittorio Veneto". Britanska oblast je za te prilike prepovedala izobesiti kakrme koli zastave. Prvi, ki se ukazu ni pokoraval, je bil tržaški italijanski župan Bartoli, ki je dal na občini izobesiti italijansko zastavo. Tržaška policija je zastavo snela s poslopja. To je bil znak za izbruh demonstracij, ki so se razvile v pravcate polične bitke med italijanskimi študenti in policijo.

Winterton je dal policiji naročilo, da sme uporabiti orožje proti izgrednikom, če ne bi prenehali z demonstracijami. Italijanski demonstrantje opozorila niso poslušali, pač pa so pognali na ulice tudi ženske, starčke in otroke, da so demonstrirali "za italijanski Trst". Demonstrantje, ki so jih vodili neofašisti in druge italijanske šovinistične stranke, so napadli zaveznike postojanske, prevračali ameriške avtomobile in vpili proti USA in Angliji. Tržaška policija je po ponovnih pozivih, da se izgredniki razidejo, pričela strejati v množice ter je bilo tako ubitih šest izgrednikov, več sto pa ranjenih. Od teh se jih več bori v bolnišnici s smrtjo.

Italijansko delavstvo je po krvavih izgredivih proglasilo 24 urno stavko ter je bilo ustavljeno vse gospodarsko življenje v Trstu. V izgredivih so se demonstrantje pred nastopajočo policijo zatekli v cerkve, kjer jih je policija polivala z vodo in metala vanje solzilne bombe.

Do nedelje so se nemiri polegli ter so Italijani pokopali pobite izgrednike z velikimi slavnostmi. Pokop je potekel brez incidentov. Policija in zavezniki vojaštvo pa je še nadalje ostalo v najstrožji pripravljenosti.

Ti italijanski izgredivi so imeli velik odmev v svetu. Nagravili so silno slab vtis v USA in Angliji. Iz Londona so izjavili, da je izgled o razsodnem zadržanju Italianov v reševanju tržaškega vprašanja bil le navidezen in da je težko računati na resnost italijanskih zahtev do tega področja. Tudi v USA je prišlo sicer do previdnih, pa nepopolnih izjav glede neresnosti italijanskega zadržanja.

(Nadaljevanje s 1. strani)

v močno demokratično svetovno družino narodov.

Bitka za boljšo bodočnost človeštva se v veliki meri bje v okviru Združenih Narodov. V tej ustanovi Vi zastopate in branite krščanska in demokratična načela. S tem zastopate in branite tudi resnične koristi naših narodov, ki so sedaj v sužnosti pod komunistom in ne morejo govoriti. Krščanski demokrati iz Srednje Evrope, sedaj v begunstvu molimo in želimo, da bi Bog blagoslovil Vaše napore in Vam dal moč in srečo, da bi uspešno rešili vse mračne težke zadeve sedanega zmedenega mednarodnega življenja.

Na pozdrav je odgovoril belgijski senator R. Maurice Orban. Dejal je naslednje:

"Vsi, ki smo nocjo prišli sem, smo Vaši prijatelji. Lahko računate, da bomo vsi branili Vašo sveto stvar tako v naših domačih parlamentih kot pred zastopniki Združenih Narodov. Vse nas napolnjuje vera v zmago, vera, da bomo dosegli red, ki ga bodo prevevala načela, ki so Vaša in naša."

Nad dve uri so se delegati Združenih Narodov zadržali v razgovoru z begunskimi zastopniki in razpravljali zlasti o vprašanju prisilnega dela in prisilnih taboriščih. To vprašanje je namreč sedaj v razpravi pred skupščino Združenih Narodov. Med evropskimi delegati so bili: Belgijanci, Francozi, Nizozemci, Angleži in Italijani. Iz južno ameriških držav so bili navzoči delegati: Bolivije, Brazilije, Chile, Kolumbija, Costa Rica, Cuba, Republike San Domingo, El Salvador, Mexico. Poleg teh so prišli na sestavek tudi delegati Kanade, Avstralije, narodne Kitajske in Združenih Amerikih Držav.

Slovensko ljudsko stranko so pri sprejemanju zastopali: Predsednik dr. Miha Krek, Ivan Aysenek, dr. Alojzij Kuhar, dr. Ludovik Puš in dr. Friderik Poljanec.

Višek v tem pogledu pa je bila protestna nota, ki jo je Pella poslal v Washington in London, v kateri protestira proti nastopanju tržaške policije. Nič ga ne moti, da tržaška policija sestavlja večina sami Italijani, ki so nastopali proti izgrednikom. V notih tudi prikazuje tržaško prebivalstvo kot naklonjeno zaveznikom z izjavo, da "je celo nekaj opazovalcev demonstracij ploskalo Amerikancem in Angležem."

Tito je tudi protestiral pri zaveznikih, toda proti Italiji. V notih trdi, da je jugoslovanska vlada ugotovila, da je Italija poslala na mejo cone A prav tiste divizije, ki jih ima pripravljene za NATO. "In če je NATO obrambna organizacija, kako morejo zavezniki dopustiti, da njihova članica uporablja svoje divizije za napadalne namene?" se sprašuje jugoslovanska vlada v notih. Tito tudi poudarja, da bo Jugoslavija še težje pristopila v NATO, če bodo zavezniki podpirali imperializem Italije v Sredozemlju.

V Kragujevcu pa je v nedeljo zopet govoril Pijade, ki je dejal, da je Pella organiziral nered v Trstu, da bi prisilil zaveznike, da Trst nemudoma izročijo Italiji. "Če Italija misli, da lahko sedaj, ko je članica NATO, uporablja to organizacijo za svoje imperialistične namene, se moti. Mi vemo, kaj bomo napravili, če bodo naši interesi ogroženi." Izjavil je tudi, da je Jugoslavija pokazala, da ni mogoče krojiti narodom bodočnosti brez njihovega lastnega sodelovanja. Na istem zborovanju je govoril tudi šef štaba Dapčević, ki je v zvezi z enostransko odločitvijo zaveznikov z 8. oktobra pripomnil: "Največja napaka Moskve v letu 1948 je bila, da je smatrala Jugoslavijo za zaostalo balkansko državo, ki ji je mogoče ukazovati in ji krojiti usodo z grožnjami in s tem, da jo postavljajo pred gotova dejstva."

V britanskem parlamentu je Eden ponovno odgovarjal na vprašanja poslancev glede stališča vlade do krvavih dogodkov v Trstu in izjavil, da "so izgrede pripravili fašistični elementi tako v Trstu kakor tudi izven cone A."

EVROPA JE V VELIKI NEVARNOSTI

Kontinent, ki je s svojo krščansko kulturo preobrazil ves svet, trepeta sedaj v strahu za svojo svobodo, ker mu grozi propast v komunističnem totalitarizmu, ko se je v drugi svetovni vojni otrešel diktatorstva fašizma in nacizma.

Evropski narodi so se vedno zatekali v resilne načrte o zedinjenju Evrope vedno tedaj, kadar so največje katastrofe — to je vojske — prizadejale neizmerno trpljenje in povzročale ogromno škodo. Papeži, cesarji in kralji so od srednjega veka naprej pripravljali načrte za zedinjenje Evrope. Po prvi svetovni vojni je Dunaj postal središče močnega panevropskega gibanja, ki mu je predsedoval francoski zunanji minister Aristide Briand, podpirali pa so ga vsi tedanji evropski državniki; velik pobornik in sodelavec v tem gibanju je bil tudi pokojni voditelj Slovencev dr. Anton Korošec.

Danes je Evropa razklana na dvoje

GORISKA IN PRIMORSKA

K italijanski zahtevi po plebiscitu na STO, podani še pred zavezniško izjavo o dodelitvi cone A Italiji, navaja "Demokracija" v uvodniku z naslovom "Plebiscit vedno bolj nemogoč" rekatere, za slovensko stvar na STO važne in pomembne izjave. Tako je urednik Saragatovega socialističnega glasila "Giustizia" napisal, da bi morala italijanska vlada, če že predlaga plebiscit "ali Italija ali Jugoslavija" dati tudi tretjo možnost "ali obstoj STO". Ker pa so tržaški laiki socialisti na ta članek zavpili, češ, da na kaj takega sploh ni misliti, je bilo s tem najbolje dokazano, da tržaškimi laiki socialistom ni za dobrobit ozemlja, pač pa zgolj za ugoditev nakanam italijanskega iredentizma; enako je angleki, precej na levo stoječi socialist Bevan zapisal, da je italijanskim vladajočim krogom tržaško vprašanje samo sredstvo, s katerim skušajo odvrtiti pozornost italijanskih množic od lastnih notranjih socialnih in političnih trenj. Zaključuje pa članek z besedami: "Bolne nacionalne psihologije ni mogoče zdraviti s koncesijami na račun drugih narodov." Pellina zahteva po plebiscitu je vzbudila največ pozornosti med nemškimi južnimi Tirolci, katerih Volkspartei izjavlja, da bo pozorno zasledovala nadaljnji razvoj; po mnenju Tirolcev bo Italija morala ponuditi možnost "ali Avstrija ali Italija", s čimer bi se rešilo tirolsko manj-

Ugotovljeno je, da so oblasti cone A zavrnile več tisoč Italijanov, ki so pred izgredivi skušali prodati v cone A. Kljub temu jih je več sto prišlo po skrivnih potih v Trst." Poudaril je tudi, da "britanska vlada z veliko zaskrbljenostjo gleda na to dogodke," in zavrnil obtožbe Pelle, da so prelivanja krivi krive zasodbene oblasti in tržaška policija. Pella je namreč predrzno zahteval, da zavezniki uvedejo preiskavo proti svojem lastnemu poveljniku gralu. Wintertonu, ker da je on kriv za stroge ukaze, ki jih je dal policiji za nastop proti izgrednikom. Eden je resno zagrozil: "Anglija in USA se ne bosta dali izigravati ne od fašistov ne od komunistov!" Tako ameriška kakor britanska vlada v vsem stoji za dejanji grala Wintertona in sta o tem "popolnoma jasno in nedvoumno obvestili talijansko vlado." Dejal je dalje, da je britanska vlada v tesnih stikih z ameriki in francosko vlado glede sklicanja petčlanske konference, "na kateri bomo morali vzeti v pretes tudi nekatere predloge jugoslovanske vlade". Konferenca da predstavlja najboljši način za rešitev tržaškega problema. Vodja opozicije Attlee je vpraal, "če more torej trditi, da je bilo italijanski vladi odločno povedano, da si z nasilnimi dejanji ne bo mogla obdržati ugodnega javnega mnenja v Angliji?", na kar mu je Eden odgovoril: "Da, britansko javno mnenje čuti močan odpor proti takemu postopanju italijanske vlade in se ne more sprijazniti z dejanji, ki so nasprotna demokratičnim načelom."

V Washingtonu je podal podobne izjave Foster Dulles in dejal, da je gral. Winterton postopal v Trstu popolnoma pravilno. USA ne more sprejeti zahtev gotove vlade, da se Winterton odstavi. Zavezniški komentar v Trstu pa je med drugim bil, da je "tržaški župan Bartoli dobro vedel, da je bilo protizakonito izobesiti kjer koli italijansko zastavo. Zato je bilo dejanje Bartolija, ko je ponovno izobesil italijansko zastavo, še samo po sebi izzivalno dejanje."

V Italiji pa so vse tri glavne stranke, demokristjani, komunisti in socialisti, skupno proglasile v ponedeljek 10 minutno stavko v počastitev padlih izgrednikov v Trstu.

in skoraj polovica je že zaslužjena pod komunistom. Toda svobodni del Evrope noče kloniti, ampak prehaja celo v ofenzivo, ko se je odločil za uresničitev velikega ideala vseh velikih evropskih mislecev: EVROPA SE MORA ZDRUŽITI. Po drugi svetovni vojni je sprožil to gibanje sir Winston Churchill, glavni voditelj vsega dela za evropsko unijo pa so Robert Schuman, dr. Konrad Adenauer, Alcide de Gasperi, van Zeeland.

Kako se je razvijala zamisel o ZDRUŽENIH DRŽAVAH EVROPE v preteklosti in kako daleč je že prišlo to delo na poti uresničenja, vam bo povedala razprava, ki jo je napisal naš znani publicist in urednik Ruda Jurčec. Razprava ima naslov: ZDRUŽENE DRŽAVE EVROPE — POGOJ ZA OHRANITEV SVOBODE V EVROPI. Objavljena bo v Zborniku Koledarju Svobodne Slovenije za leto 1954.

šinsko vprašanje. Vsekakor je Pella s predlogom o plebiscitu nehotne močnejše vzbudil tirolske narodne zahteve, kakor pa bi to italijanski vladi bilo prav. In končno je načelnik "Sredozemskega urada" znanega ameriškega lista "Christian Science Monitor" Edmund Stevens zapisal, "da sedanje zahteve po plebiscitu v Trstu prihajajo prepozno."

Petinsedemdesetletnice rojstva dr. Josipa Vilfana se spominja "Demokracija" s posebnim člankom. Dr. Vilfan (oče dr. Jožeta Vilfana, sedaj titovega poklicnega diplomata, op. ur.) je bil poleg dr. Rybača, dr. Gregorina, dr. Slavika, dr. Abrama, dr. Pretnerja, dr. Vođuška in dr. Čoka slovenski tržaški advokat, član tržaškega občinskega sveta in po letu 1918 slovenski tržaški poslanec v rimskem parlamentu. Kasneje, ko je fašizem začel svojo narodno gonjo proti Slovincem, se je dr. Vilfan moral umakniti iz političnega življenja; še nadalje pa je slovensko stvar branil kot predsednik Mednarodnega manjšinskega urada pri Ligi narodov.

Tržaški problem je tekom zadnjih mesecev postal tako pomemben, da je poleg monakovskega radia, kjer sta govorila dr. M. Stocca za Tržški blok in dr. Agneletto za Slov. demokratsko zvezo, oddajal tudi avstrijski "Alpenfunk" izjave, ki so jih z ozirom na te probleme podali dr. Stocca za tržaške

ARGENTINA

Predsednik general Perón se je udeležil slavnosti prestolniške policije, na kateri je dobilo višje čine 564 policijskih podčastnikov.

V Buenos Airesu se je v nedeljo slovesno začel prvi plenarni koncil vseh argentinskih škofov. Na koncilu škofje razpravljajo o vseh problemih, ki so v zvezi z verskim življenjem vernikov. Koncil bodo slovesno zaključili v nedeljo dopoldne, popoldne bo pa na Majskem trgu najprej slovesna sv. maša, nato bo pa buenosaireski nadškof kardinal dr. Copello, ki je papežev legat na škofijskem koncilu, kronal milostno podobo Lužanske Matere božje. Pri slavnosti bo navzoč tudi predsednik republike general Perón s člani svoje vlade in ostalimi visokimi državnimi dostojanstveniki.

V Buenos Airesu je prispel Arthur Williams, predsednik Standard Railway Equipment Corporation za USA in Kanado. Namen njegovega prihoda v Argentino je proučitev vseh možnosti, da bi to veliko severnoameriško industrijsko podjetje zgradilo v Argentini veliko tovarno za izdelovanje železniških vagonov. Arthur Williams bo imel v Buenos Airesu razgovore tudi s predsednikom generalom Peronom in ministri gospodarskih resorov.

V Parizu nameravajo izdelati film o življenju pok. gospe Eve Peron.

Argentina in Italija sta podaljšali za eno leto dosedanji trgovinski sporazum med obema državama.

Ministrstvo za kmetijstvo je izdelalo celotno vrsto ukrepov zaradi izvajanja določil sporazuma o gospodarski uniji med Argentino in Paragvayem. Na področju poljedelstva in živinoreje. Tako je med drugim ministrstvo določilo 10 štipendij za spopolnitev znanja paraguayskih agronomov na argentinskih višjih kmetijskih in živinorejskih šolah, sklenilo zamenjavo tehnikov ter določilo pogoje za skupno nastopanje proti raznim poljedeljskim škodljivcem, predvsem proti mravljam in koblicam.

Na dan, ki je posvečen izvozu, so preko radijskih postaj prebrali poslaničnico ministra za zunanjo trgovino dr. Cafiera. V poslanci med drugim minister dr. Cafiera navaja, da je Argentina lani sklenila 13 trgovinskih pogodb z različnimi državami v skupni vrednosti 9.000.000.000 pesov.

Švedska vlada je predložila argentinski vladi, naj bi se sedaj veljavni trgovinski sporazum med obema državama, ki poteče ta mesec, podaljšal do 1. julija 1954.

V Argentini se bo po državnih uradih dne 20. novembra začel letni delovni čas, ki bo trajal do 15. marca prihodnjega leta.

V Malargue se je na področju rudnika El Cajón zgodila velika nesreča. V hribu se je sprožil velik plaz zemlje ter je pod sabo pokopal 8 ljudi.

Novi titov poslanik v Argentini Slavoljub Petrović je bil v torek sprejet pri predsedniku generalu Peronu ter mu je izročil poverilne listine svoje vlade.

Nad Buenos Airesom in okolico je v ponedeljek ponoči divjalo silovito neurje z viharjem. Ploha je bila tako močna, da so bili v kratkem poplavljeni veliki predeli mesta ter je bil v njih prekinjen ves promet. Po nekaterih ulicah je voda drla v višini pol metra. Neurje z viharjem je povzročilo tudi veliko škodo na javnih napravah. Tako so bile na več mestih razrite železniške proge ter je bil v jutranjih urah v torek na njih prekinjen še vedno železniški promet.

italijanske neodvisne stranke, dr. Agneletto za SDZ in tržaški župan Bartoli za iredentiste.

V starosti 76 let je na Opčinah umrla ga Marija Spacal, mati slikarja - umetnika Lojzeta Spacala. Prav tam je umrl tudi obrtnik in podjetnik Andrej Merzek.

Na slov. kulturni prireditvi v Štandrežu so nastopili naslednji pevski zbori: goriški pod vodstvom prof. Fileja, iz Podgore pod vodstvom župnika Špacapala, iz Rupe pod vodstvom N. Pavletiča, iz Pevme pod vodstvom F. Valentinčiča, iz Števerjana pod vodstvom M. Srebrniča, iz Doberdoba pod vodstvom župnika Kretiča in iz Jamelj pod vodstvom župnika Vošnjaka.

V jesenskem roku so napravili klasično maturo sledeči kandidati: Dana Bretuž, Viljem Nanut, Mavra Pertot in Alojzij Tul.

Novice iz Slovenije

KOMUNISTI ZAPRLI ŽUPNIKA MATIJO TOMCA

V "Svobodni Sloveniji" smo nedavno poročali o novem divjanju titovih komunistov proti kat. duhovščini v Sloveniji in na Hrvaškem. Po zanesljivih poročilih so organi kom. tajne policije UDBA aretirali tudi domžalskega župnika Matijo Tomca, znanega slovenskega skladatelja. Organi UDBE so ob njegovi aretaciji izvršili preizkavo v vseh prostorih domžalskega župniča. Premetali so vse stvari. Župnika Tomca so komunisti odvedli v ljubljanske zapore.

Istočasno kot Tomca so titovi komunisti zaprli še več kat. duhovnikov v ljubljanski okolici.

"Zavedni člani Soc. zveze delovnega ljudstva ne smejo dopustiti, da bi prevladali na zborih volilcev od delovnih množice ločeni elementi samo zato, ker so organizacije SZDL ostale pasivne. Treba se je torej dobro pripraviti za kandidacijsko kampanjo ter se boriti tako zoper birokratske tendence vsiljevanja kandidatov od zgoraj, kakor tudi proti poskusom reakcionarnih elementov in karierističnih spekulativcev, da se afirmirajo." — Taka navodila je dal Kardelj komunistom in ofarjem za postavljanje kandidatov za poslanske volitve dne 22. novembra v svojem govoru na glavnem odboru SZDL.

Ljubljanska mestna občina bo morala še ta mesec dati iz prometa 40% dose-danih tramvajskih voz zaradi zastarelosti in izrabljenosti. Namesto tramvajev bodo v Ljubljani polegoma uvajali trolejbus in avtobuse. Nabava 12 trolejbusov in 11 avtobusov, rekonstrukcija remize in ureditev parkirnega parka bo stala ljubljansko občino 234 milijonov dinarjev. Tramvajsko progo od magistrata do Rakovnika bodo tudi opustili ter jo bodo zamenjali z avtobusno linijo Glavni kolodvor - Lavrica.

Podjetja, katerih zgradbe stoje na zemljišču med železnikim tirom Ljubljana - Zalog. Šmartinsko cesto in civilnim letališčem, so ustanovila združenje matičnega tira v Mostah. Združenje si je zastavilo nalogo, da bo s prispevki vseh prizadetih podjetij zgradilo tretji tir med Ljubljano in Zalogom, ki bo imel 9 priključnih tirov k posameznim podjetjem. Omenjena podjetja bodo tretji tir med Ljubljano in Zalogom zgradila zaradi tega, ker železnika uprava nima za potrebni kreditov, ča bodo potem lahko hitreje dobivala vagona in jih natovorjene z blagom tudi takoj odremilala dalje.

Ofarji v Metliki so imeli občinsko konferenco. Na njej so se pritoževali zoper nekatere občinske odbornike, ki "da ne polagajo volilcem obvezna o svojem delu". Kritizirali so krivivno odmero davkov in ugotovili, "da ima nedelavnost organizacij Soc. Zveze delovnega ljudstva za posledico, da v nekaterih vaseh še vedno reakcionarna duhovščina ustvarja javno mnenje". Poro-

čevalec v ljb. kom. dnevniku tudi navaja, da so na isti konferenci ofarji tudi "obsojili izzivanje prošta Lekšana v Metliki", za katerega pravi, da "ob vsaki priložnosti blati ljudsko oblast in našo ljudsko armado".

V Vrbeju pri Žalcu so ustanovili kmetijsko šolo za hmeljarje. Pouk na šoli bo trajal dve leti.

V Malih dvoranah Moderne galerije v Ljubljani je bila "razstava sto barvnih reprodukcij svetovnih mojstrov". To mednarodno prireditev je omogočila pariška centrala UNESCO.

V hidrocentralni na Mariborskem otoku je v septembru mesecu začel obratovati še drugi agregat. S tem je ta električna centrala povečala svojo stvarno moč za 16.700 kilovotov. V začetku prihodnjega leta bodo začeli montirati tretji agregat, ki bo predvidoma začel obratovati že v prihodnjem letu.

Slovenski zgodovinarji, včlanjeni v Združenju zgodovinarjev Slovenije, so imeli v drugi polovici septembra dnevni kongres v Ptuj. V okviru kongresa so tudi proslavili 60 letni jubilej Muzejskega društva v Ptuj, ki je eno izmed najstarejših tovrstnih društev v Sloveniji.

Ofarske organizacije v slovenjraškem okraju so imele v zadnjem času več sestankov, na katerih so prali umazano perilo svoji članov. Buren sestanek je bil v Črni. Na njem so govorili o nepravilnostih v krajevni kmetijski zadrugi. Člani upravnega odbora te zadruge so namreč dobiček zadruge razdelili na čuden način. Vse članstvo zadruge so namreč razdelili med "aktivne in zavedne" in "nezavedne". Prvi, med katere so bili vsi seveda tudi vsi uslužbenci zadruge, so dobili po 30.000 din, drugi, t. j. "nezavedni" pa po 19.000 din. Med razpravo je prišlo tudi na dan, da so uslužbenci te zadruge lansko leto dobili 15 plač. Ob koncu leta so prodali tudi avtomobilsko prikolico za 200.000 dinarjev ter so si ta znesek razdelili med seboj kot novoletno nagrado.

Ob tej priliki so se nekateri tudi vpraševali kako je mogla krajevna mesarija napraviti v šestih tednih 300.000 din dobička, vpraševali so se pa tudi kdo bo plačal škodo 300.000 din, za cigarete, ki so se pokvarile v mestnem trgovskem podjetju.

Na sestanku v Radljah so se pa ofarji spravili na domačega župnika Dobšo. Zanj so ugotovili, da je v "ne-tetih primerih pokazal svojo protiljudsko nastojenost". Napadali so tudi mariborskega škofa dr. Držečnika, kateremu so očitali, da je letošnja birmovanja "izkorni čal za protiljudsko delovanje". Hudo mu zamerijo, da je v Ravnah in Vu-hredu in drugod birmance pozival "v boj za vero" ter da je v šentilju obiskal župnika Bohanca, ki je šele pred kratkim prišel iz zaporov.

Medved, ki živi stalno v okrilju kočevskih gozdov in uživa polno zaščito, si je pred kratkim zaželel sladkih sliv.

Poiskal je sadovnjak posestnika Poglajena v vinski gorci Rigelj pri Dolenjskih Toplicah. V bližini Dolenjskih Toplic so ljudje videli tudi medvedko z mladičem.

Komunisti so začeli obdavčevati mašne intencije posebno v Sloveniji, ter so na mašne intencije nabili letni davek 45.000 dinarjev. Pri tem sploh ne upoštevajo, koliko mašnih intencij je prejel duhovnik. (H. D.)

Organi UDBE so škofu Vovku v Ljubljani zaplenili 500.000 dinarjev, ki so bili določeni za sv. maše. Škof Vovk

je moral iz drugih sredstev pokriti omenjeni znesek, da bi se naročene sv. maše lahko izvršile. (H. D.)

Škofa Vovka v Ljubljani so komunisti kaznovali z denarno globo 20.000 dinarjev radi neprijave vi ka maških intencij. To so tiste intencije, ki so jih škofu poslali posamezni duhovniki, da jih škof da tistim duhovnikom, ki so brez mašnih intencij. Pri teh intencijah je škof samo posrednik in od njih nima nobene koristi. Sedaj pa komunisti za te intencije obdavčujejo najprej škofa, nato pa še duhovnike. (H. D.)

Slovinci v Argentini

Buenos Aires

G. Franc Kremžar bo imel na tečaju o državno-pravnih vprašanjih v nedeljo 15. novembra ob pol deveti uri dop. na Victor Martinez 50 drugo predavanje o današnjem stanju krščanskih demokracij po svetu. Vse redne slušateljke in tudi druge, ki se za to vprašanje zanimajo, toplo vabimo, da se predavanja udeležijo. Prosimo za točnost.

Petdesetletnico rojstva praznuje 17. t. m. domobranski nadporočnik G. Janez Ravnikar. Kot bivši jugoslovanski vojaški uradnik se je takoj ob okupaciji pridružil narodnemu podtalnemu gibanju. Ob ustanovitvi vaških straž je prevzel z dr. Komotarjem poveljstvo postojanke na Drenovem griču. V domobranski vojski je postal oskrbovalni častnik in predvsem njegova je zasluga, da so bili domobranci z vsemi življenskimi potrebščinami vedno založeni in zlasti tudi, da so dobivali odškodnino. Tudi v begunstvu je s svojimi gospodarskimi in administracijskimi sposobnostmi skupnosti mnogo koristil in nazadanje še na veliki ameriški ladji, ki je iz Bremerhavana pripeljala eno največjih slovenskih skupin v Argentino. Na mnoga zdrava in srečna leta!

Družinska sreča. V cerkvi sv. Kajetana v Liniersu je bila krščena Irena Marja, hčerka g. Franca Liparja in ge. Cecilije Vombergar. Čestitamo!

Ramos Mejia

Lepo in primerno proslavo slovenskega narodnega praznika smo imeli preteklo nedeljo pri nas. Takoj po slov. maši so se zbrali številni Slovinci v cerkveni dvorani. Proslavo je začel predsednik krajevnega odbora DS g. Aleksander Majhen. Pozdravil je vse navzoče, nato pa lepo orisal pomen 29. oktobra 1918. Slov. cerkveni pevski zbor v Ramos Mejia je pod vodstvom g. Čamernika občuteno zapel tri, za to priliko pravi primerne, pesmi: Slovence sem, Buči morje adrijansko ter Lipa zelenela je. Milica Oman je pogumno deklamirala pesem "Zastava kliče", g. Hribovšek je pa prečital živahno črtico "Planica in Vrata".

G. Majhen je dal zatem besedo g. R. Smersuju, ki je povedal nekaj spominov na pok. dr. Antona Korošca. Te spomine je navezal na tržaško vprašanje in pravice Slovencev do te primorske zemlje.

S "Hej Slovinci", ki jo je stoji pela vsa dvorana, je bila zaključena lepa slovesnost.

Lanús

V nedeljo, 8. novembra smo imeli lepo proslavo slovenskega narodnega praznika. Takoj po slov. maši so rojaki napolnili cerkveno dvorano do zadnjega prostora. Proslavo je začel predsednik Krajevnega odbora DS g. Ivan Lužovec. Slovenski cerkveni pevski zbor pod vodstvom g. Špacapana je lepo zapel pesem "Kot ponosni orel", g. Ludvik Šmalc je pa recitiral "Košček domovine". Sledil je zopet pevski zbor s pesmijo "Mojo srčno kri škropite", nakar so nastopili otroci z ljubkim prizorčkom, ki ga je napisal G. Gregor Mali in pa s pesmijo "Dom slovenski — zemlja sveta". O pomenu 29. oktobra je govoril namesto zadržanega govornika g. Ivan Lužovec. S himno "Hej Slovinci" je bila narodna proslava zaključena.

Florida

Krajevni odbor DS bo priredil za vse Slovence v Floridi in okolici prosvetni večer, ki bo v četrtek dne 19. nov. t. l. ob 8. uri zvečer v prostorih župnišča v Floridi. Na spredu so lepi filmi iz Bariloč, posneti ob priliki postavitve slov. križa na gori Capilla. Filmske zanimivosti bo pojasneval eden od slovenskih fantov iz Bariloč. Vse rojake vabimo k filmskemu predavanju. S svojo udeležbo pokažimo, da cenimo trud in napore slovenskih fantov-planincev.

Mendoza

V nedeljo, dne 18. okt. smo imeli v Mendoza misijonsko proslavo, združeno s proslavo Kristusa Kralja.

G. Anton Juršič se je moral po hudih napadih srčne napake zateči v bolnišnico oskrbo. Želimo mu skorajšnjo ozdravitev.

Za praznik Vseh svetnikov dne 1. nov. nas je iz Bs. Airesa obiskal g. Lado Lenček CM. S svojim obiskom nam je napravil veselje, da praznik Vseh svetnikov ni šel mimo nas brez dopoldanske skupne sv. maše in slov. pridige kot skoro vsaka nedelja. Tudi popoldne smo se zbrali pri petih litanijah, govoru in liberi, da smo tako obudili spomin na naše rajne. Po končanem pop. cerkvenem opravilu je bil sestanek Južnoameri-ke Baragove zveze. Na njem so bili zasnovani lepi načrti mendoških Slovencev, ki hočejo pristopiti k sodelovanju za Baragovo beatifikacijo.

Lepa prireditev slovenskih fantov in deklet

Nedelja, dne 8. novembra 1953 je bil dan slovenske mladine, dan slovenskih deklet, organiziranih v SDO in slovenskih fantov, ki se zbirajo pod okriljem SFZ. Tega dne so fantje in dekleta priredili lepo družabno prireditev na Pristavi v Morónu. Vabilom članov obeh mladinskih organizacij se je odzvalo izredno veliko stevilo rojakov, ki so od vseh strani Velikega Buenos Airesa prihitali na pristavo, da med slovensko mladino prežive nedeljski popoldan ter da jo gmotno podpro v njenih prizadevanjih za ureditev kupljenega prostora.

Za svoje številne goste so organizatorji družabne prireditve pripravili celo vrsto presenečenj. Predvsem bogat srečolov z nad 500 lepimi in koristnimi ter praktičnimi dobinki kot razni blagovi za obleke, ventilatorji, krasne umetniško izdelane vaze itd. Glavni dobitek je bil lep radijski aparat. Za mlade strelce je bilo pripravljeno strelječe. Na njem je bilo vedno živahno. Najbolj strelci so bili nagrajeni. Zopet drugi so imeli veselje z metanjem obročkov, Marsikdo je tu prišel do lepega dobitka.

Naša dekleta so žela burno in splošno odobravanje s svojim rajalnim nastopom na pesem "Slovenske mladence". Točko so morale ponoviti.

Za veselo in prijetno razpoloženje so ves čas skrbeli godci na harmoniki in kitari, vmes pa posamezna omizja z lepimi slovenskimi narodnimi pesmimi.

Za potrebo gostov so fantje in dekleta obilno in vzorno poskrbeli. Pripravili so jim prave pečene, krvavice, kisle zelje, dobro svinjsko pečenko in vse vrste sladkarj in peciva kot domače štruklje, torte itd. ter dobro pijačo. Tako so v najprijetnejem razpoloženju vsem še prehitro potekale ure. Vsi so se zvečer zadovoljni vračali domov in hvaležni na i mladini, ki jim je pripravila tako prijetno domačo družabno prireditev.

SFZ in SDO k uspehu lepo in iskreno čestitamo!

SAMO 38 PESOV

stane v prednaročilu in predplačilu do 22. novembra Zbornik-Kolektor Svobodne Sloveniji za leto 1954.

Družnici g. Staneta Grebenca in njegove ge. Marije, roj. Bajda, se je dne 1. nov. t. l. rodila hčerka prvorojenka. Srečnima zakoncema prisrčno čestitamo.

Društvo Slovencev v Mendoza lepo napreduje s svojo akcijo za nakup zemljišča, na katerem si misli postaviti društveni dom. Sedaj i če le še primerne prilike za ugodni nakup. Akcija za nakup zemljišča je dosedaj podprta že z nad 30 deleži, kar zadostuje, da lahko napravimo prvi korak k uresničitvi lepe zamisli.

Vabimo še ostale zavedne rojake, da z nakupom deležev podpro to lepo zamisel.

KAREL MAUSER

PRED DESETIMI LETI

V desetih letih se marsikaj spremeni. Celo bolečina okameni. Vendar nekaj le ostane: spomin.

Vem, da bi moral več napisati za ta spomin. Morda bi bilo prav, ko bi se našel umetnik in preli bolečino pred desetimi leti v pesem. Lepa bi bila!

Pa naj bo vsaj spomin. Spomin na prijatelja Franceta Kadunca, ki je v Zdenski vasi s kravo vozil seno in ko je krava obnemogla, je sam privlekel voz domov. Spomin na tihega Pernetca, spomin na tiste, ki so v temačni ambulanti umirali brez vode, ker je nismo imeli, spomin na vse, ki so še živi in so raztreseni po svetu. In naj bo še spomin na sošolce: na Breznika, ki je bil mlad in lep, na Krmelja, ki je bil že starejši kot jaz, pa otroško razposajen še na tisto bridko uro.

Z zaprtimi očmi doživljam tiste dni. Tisto jutro, ko je za nami črnel turjaški grad in so se partizani morali umakniti. V prvi vrstah so ostali njih ranjeniki, ki so jih pognali v prve vrste in jim niso dali niti pu'ke. Tam pri Kolpi so jih pobrali. Na rokah sem prinesel tihega, umirajočega Zidarja, ki je imel tri otroke doma. Šepetaje mi je pripovedoval. Od Fare pri Kolpi je bil in sneli so ga, da sami niso vedeli zakaj. Nič ni imel, samo velike solzne oči in voščen obraz. Prosil je za duhovnika in

zaspal. Pokopali smo ga sredi treskanja min na grajskem dvorišču. Želel sem pisati ženi, povedati ji, kako mirno je zaspal, nisem mogel. Šel sem tisto pot kakor drugi. Lašče, Kočevje, Stična.

Zdaj je deset let tega. Sedem dni smo branili zid turjaškega gradu. Sedem dni ni bilo vode, ni bilo hrane. Tedaj sem videl kako pi'kavo je bilo vse komunistično ustjenje. Nič niso zmogli. Potlej so prišli Italijani s tanki, prišlo je topni tvo. Italijanski tenente je streljal s tankovskim topom in tuljenje komunistov se je odbijalo ob turjaški zid: Eviva Italiani!

Topovi so nabijali po cel dan. Zidovi so se rušili. Toda juriši niso pomagali. Po sedmih dneh je zagorela streha. Hljene so čakale na svoj plen.

Pod grajskimi lipami, kjer so nekoč počivali vojaki iz turkih vojska, tam so ustrelili štirideset ranjencev — vaških stražarjev. Strel v tilnik. Tedaj je bil čas, ko je bil Stalin prvi in Tito njegov prerok. Tedaj je bil še čas, ko je Mi'ko Kranjec še hvalil rdečo armado. Tudi še dobro leto po tistem. Tedaj je bilo zanj lepo, da so ruski vojaki, ki so se vlekli čez Prekmurje posiljevali slovenska dekleta in slovenske žene. Vse je bilo v znamenju bratstva.

Deset let je tega. Kako se je vse spremenilo. Nič več ni govora o rdeči

armadi. Tisto govorjenje, ki so ga bili tedaj polni v Laščah dr. Brilej, iški Korkalj in drugi, je utihnilo. Ob tisti uri, ko je bilo varno, ko je bila Dolenjska prazna, so prilezli iz svojih skritih lukenj in se zna'ali nad nami, ko smo napravili pot od Turjaka do Velikih Lašč. Po poti so hiteli obrniti ljudi proti nam. Morda se spomni Dule, morda se spomni Brilej, kako so s palicami tolkli ljudi iz Ra'ce, ki so nam ob pot prinesli vodo in jabolk. In tiste kolone ljudi, ki so jih postrojili v Laščah, da bi vpili nad nami — kako so molčali.

Zato so koj v Laščah pobili prvih 64 turjaških borcev. Dr. Kožuha, peveca Rožanca. Morda se spomni dr. Mikuž tistih besedi, ki nam jih je dejal v kočevskem gradu: Pravica je govorila. V italijanski uniformi, s pištolo ob pasu je stal pred nami in ga je bilo sram. Zdaj je tudi na to zadnje že pozabil.

Deset let je tega. Deset let, ko sem bil v celici skupaj s skromnim Ilijo Kaliničem, ki je imel doma samo ženo z nalomljeno hrbtenico in s sinčkom, ki mu je bilo komaj osem let. Na bangarje jetniških vrat je napisal pozdrav otroku, preden so ga ubili.

Zdaj ga že deset let ni več. In tisti otrok je zdaj star osemnajst let.

V desetih letih se marsikaj spremeni. V ječah kočevskega gradu sede danes drugi. Ni tam več fantov iz Turjaka in Grčaric. Tisti spe v Mozlju. Tako, kakor poljski oficirji v Katynu.

Kje spe Kalinič, Martinčič in tisti,

ki so bili z menoj v zadnji celici? Morda ve zanje dr. Brilej, morda tisti, ki so na konferencah tolkli ob mize in zahtevali, da se kaznuje vsak, ki je pobijal neoborožene ujetnike. Naj izreko sodbo nad seboj.

Trgajo se maske z obrazov. Deset let nihče ne more igrati, pretežke so maske za deset let. Po desetih letih, ko so že obeljene kosti teh, ki so bili pobiti v Velikih Laščah in v Mozlju, so prišli na dan govabi obrazi teh, ki so tedaj ubijali. Počasi se pišejo prve strani objektivne slovenske zgodovine. Zaman vsi spomeniki, zaman vsa zavijanja dejstev: danes je jasno, da je partizanstvo pri nas imelo samo en cilj: s pobijanjem političnih nasprotnikov zavlačevati čas in tako pričakati dobo, ko bodo tuje čete same odšle. Odšle so, tedaj so iz skritih brlogov prilezli na dan vodniki, iz gmajn raja. Propaganda je ustvarila herojsko gloriolo, ki pa ji verjame samo še tisti, ki je ni od blizu videl. Velika politična zborovanja, zborovanja različnih brigad in bataljonov, vse je samo poiskov nadaljevati s to navidezno gloriolo za tuji svet. Domači svet je s tisto glorio že obračunal. Samo še trpka zagrenjenost je ostala pri tistih, ki so nekoč verjeli, da bo prišla lepa doba.

Po desetih letih klije iz kosti turjaških borcev nov cvet svobode. Klije počasi toda gotovo. Nič zato, da so v letu 1945 grobove padlih vaških stražarjev in domobrancev oblasti izravnale z zemljo, pokazale so s tem samo to, da se bo

je tudi grobov, pod katerimi spi svoboda. Čas teče svojo pot in zgodovina ni nikoli matematičen račun oblastnikov. Zgodovino ustvarja samo čas, ki je brezstrastju premotri vsak korak. In tisti čas prihaja.

Tedaj bo močni in veseli Kadunc dobil svoje mesto, dobili ga bodo vsi, ki so po svojih močeh skušali odvrtiti to, kar je danes nad domovino. Tedaj se bo sesedlo, kar so današnji oblastniki skušali zgraditi.

Spe mrtvi, toda svoboda ne spi. Živi v ljudeh in tudi iz zemlje raste, iz množice pretrouhnelih kosti. Tiste kosti bodo nekoč obtoževale.

Spominim se v črno oblečene matere Kaduncve, ki je od morja prišla k meni, ko sem služil za hlapca pri trbojskem kmetu. Na njivi me je našla, ko sem kosil rdečo deteljo.

Kako je umrl in kaj je rekel na zadnjem uro?

Povedal sem ji.

Kaj naj vam dam, je zajokala.

Kaj naj bi mi dala? Mar niso slovenske matere dale vse, kar so imele?

Deset let je mimo. Veliko se je spremenilo. In se še spreminja. Tako kekor nekoč: Danton Marata, Robspiere Dantona... prišel je Napoleon in je umrl, narod pa je živel, pozabil na jakobince in na odsekanje glave, ter se oklepaj zemlje in miru, Boga in vere.

In to je, kar narode ohranja, to je, kar duši maščevalnost in samo to je, kar more združevati ljudi, ki po svobodi hrepenijo.

SLOVENC I P O S V E T U

USA

Ob otvoritvi slovenske šole pri fari sv. Vida je imel lep nagovor škof g. dr. Rožman. Celotno uvodno proslavo je vodila ga Tončka Škrabec, v angleščini pa je njen govor povedala gđ. Francka Bolha.

Poročil se je g. Vili Zadnikar z gđ. Belo Bercieri.

Rev. Vital Vodusek poroča v "Am. Domovini", da se je v San Francisco, California, osnoval slovenski pevski zbor pod vodstvom mladega organizista Aleša Šimenca. Zbor je že enkrat nastopil na tamošnjem radiu in zapel šest pesmi.

Avstralija

Slovenci, naseljeni v Avstraliji, so v Sidney ustanovili "Zvezo Slovencev", ki naj bi postala osrednja organizacija slovenskih izseljencev v Avstraliji. Iz-

vedbo organizacije in pripravo prvega rednega občnega zbora, ki bo v času božičnih delavskih počitnic so Slovenci zaupali peterim sorojakom, ki sestavljajo začasno predstavnostvo organizacije. Naloga predstavnostva je, da skrbi za kulturni, družabni in socialni razvoj slovenskih naseljenecv v Avstraliji, da z denarjem in drugimi sredstvi pomaga rojakom, ki so vsled nesreče pri li v stisko iz katere si sami ne morejo pomagati ter da razvija in goji slovenski tisk v Avstraliji. Zveza Slovencev je nepolitična in nestranska organizacija.

Kanada

V Lethbridge-u se je ubil z motornim kolesom Franc Kranjec, ki je čele pred dvema letoma prišel v Kanado.

Poročila sta se g. Janez Fabjan in gđ. Dragica Mravljeto.

Pravna posvetovalnica
"Svobodne Slovenije"

Vprašanje: Mislim prositi za vselitveno dovoljenje v Argentino za svoje. Ali so še veljavni predpisi, ki ste jih zadnjič objavili, ali so pa medtem bile izdane kakšne spremembe?

Odgovor: Glede dovoljenja za vselitev in garancijskega pisma so v zadnjem času nastale naslednje spremembe:

Glede naseljevanja v notranjosti države (več kot 100 km od glavnega mesta) je tale sprememba: Število mest, v katerih se je omejevalo naseljevanje je 5: poleg Mar del Plata, Córdoba in Rosario še Santa Fe in Mendoza. V teh mestih se morejo naseliti samo tisti, ki se imajo pravico naseliti v buenosaireski coni.

Vpoklic staršev: Če ima oče manj kot 50 let, čeprav brez mladoletnih otrok, se more naseliti samo v notranjosti države. Prošnjo more vložiti sin (hči) v Buenos Airesu in predložiti osebne dokumente ter delovno pogodbo za tri leta s stanovanjem v notranjosti države (več kot 100 km od Buenos Aires razen naštetih petih mest). Mati vdova se more vedno naseliti v Buenos Aires, če ima tu sina ali hčer, prav tako tudi oče, ki je nad petdeset let star, čeprav ima mladoletne otroke (ki se morajo seveda naseliti skupaj z njim).

Vpoklic sina ali poročene hčerke: Kot

Berazategui

V Berazategui, Villa España in po drugih okrajih južno od Quilmesa so se naši Slovenci, ki imajo vrtove okoli svojih hiš in se že dalj časa bavijo s kokošjerejo, pričeli zanimati tudi za čebelarstvo ter je sedaj tam že sedem slovenskih družin, ki so, postavile lepe panje, iz katerih buče v lepem vremenu na stotine pridnih čebel na medeno pašo. Eden od novih čebelarjev je naročil čebele-matice celo iz Slovenije, od koder jih je po letalski pošti tudi dobil žive in zdrave. Če se bo ta nova panoga obnesla, nameravajo naši Slovenci na tistem področju ustanoviti tudi svoje čebelarstvo društvo.

San Justo

NA VSEH SVETIH DAN

Ves Oeste, kar ga je izven General Paza teži na pokopališču v San Justo. Na njem je v zadnjih letih našlo svoj večni pokoj že precej Slovencev. Teh smo se na Vseh svetih dan popoldne spomnili Sanjuščani in vsi tisti, ki imajo na tem pokopališču svoje. S svojim dušnim pastirjem g. Jankom Mernikom smo se zbrali ob 3 popoldne na novem delu pokopališča. Ko smo odmolili splošne molitve za verne duše, smo kakor v procesiji romali od groba do groba, kjer utrujeni po težkih življenskih bojih, da-leč proč od domovine, počivajo ljudje naše krvi. Vsega skupaj smo obiskali 12 grobov. Na vsakem smo zmolili "Reši me, Gospod", za pokoj njega, ki ga krije zemlja, da bi njegova duša našla pravo domovino.

Za ZBORNIK - KOLEDAR
Svobodne Slovenije
za leto 1954

sprejemajo naročila in predplačila do 22. novembra t. l.

Pisarna Društva Slovencev, V. Martinez 50, Bs. Aires.

Casa Boyu, Olazabal 2338, Buenos Aires.

Santería y Papelería "Santa Julia", Victor Martinez 39, Buenos Aires.

Ivan Lužovec, slovensko zemljišče v Lanusu.

Fotoateljé Lojze Erjavec, Alvarado 350, Ramos Mejia.

Gđ. Renata Ašičeva, Méjico 5217, Villa Martelli.

Brivnica in parfumerija "Los Alpes", g. Znidar, calle Drysdale 5614, Carapachay.

G. Pavle Homan, Temple 2174, J. D. Perón (ex Munro) in vsako nedeljo po slovenski maši na Belgrano.

Gđ. Marija Židan.

G. Miro Kovač, Almeyra 530, San Martin.

Društveni oglasnik

POSMRTNINSKI SKLAD DRUŠTVA SLOVENCEV

(Pojasnilo)

Ena izmed najvažnejših socialnih ustanov Društva Slovencev je Posmrtninski sklad, ki je bil ustanovljen v decembru l. 1949. Ker je bilo zadevno poročilo v "Izveščku iz letnega poročila Društva Slovencev v poslovnem letu 1952-53" močno okrajšano in zato članom ni dalo jasne slike o poslovanju posmrtninskega sklada in o njegovem stanju, podajamo v naslednjem bolj pregledno poročilo.

V Posmrtninski sklad so obvezno včlanjeni vsi člani in članice Društva Slovencev, ki pa za člane lahko prijavi-jo tudi svoje otroke do 18. leta starosti.

Do 12. oktobra 1952 so člani v ta sklad plačevali po \$ 1.—, sedaj pa plačujejo po 2.— pesosa posmrtninskega prispevka za vsak smrtni primer člana Društva Slovencev, ne pa za vsakega umrlega Slovencev v Argentini. To je malenkosten znesek, ki ga vsak zmore, in je v letošnjem letu dosegel komaj \$ 12.— za vse leto.

Kljub malenkostnemu prispevku pa se vendar polagoma nabere kar lepa vsota. Iz društvenih blagajniških knjig je razvidno, da so člani plačali od ustanovitve pa do 30. septembra 1953 v ta sklad \$ 19.133.—.

V istem času pa so iz posmrtninskega sklada bile izplačane posmrtnine za:

pokoj. Jožeta Kušarja	\$ 788.—
" Albina Gaserja	" 720.—
" Alojzija Bohinea	" 827.—
" Franca Kovača	" 854.—
" Matija Šmalca	" 932.—
" Ing. Franeka Tavčarja	" 950.—
" Franca Zajca	" 940.—
" Jakoba Godeca	" 1.000.—
" Jožefo Škuljevo	" 1.015.—
" Franceta Zužka	" 1.545.—
" Antona Krušiča	" 1.245.—
" Dr. Alojzija Odarja	" 1.000.—
" Marijo Gutovnikovo	" 1.390.—
" Antonijo Dolenčevu	" 1.124.—
" Ivano Kočarjevo v Mendozu	" 1.140.—

Skupaj izplačanih posmrtnin \$ 15.470.—

Predno kupiš zemljišče

si oglej parcele v: San Martinu, Hurlinghamu, Temperleyu, Turderi, Quilmesu, Eva Perón, Ituzaingó, General Rodriguez, Merlu in La Lucili, katere nudi po izredno nizki ceni in na obroke

Stanislav Zupančič

ALMIRANTE D. DE SOLIER 1136
Telef. 31-2241 — od 10.—12. ure

JAVNI NOTAR

Francisco Raul Cascante

Escribano Público

Uruguay 387

T. E. 38-0122 Buenos Aires

STAVBARSTVO

Jože Rus

CALLE MOLINA 1114

LINIERS CAPITAL

Imprenta, Dorrego 1102. T. E. 54-4644. Bs. Aires

Vsem prijateljem in znancem sporočam žalostno novico, da je dne 26. oktobra 1953 v starosti 75 let, previden s svetimi zakramenti za umirajoče, umrl moj dragi oče

gospod KAREL ČERNETIČ

K večnemu počitku so ga položili 28. oktobra na mestnem pokopališču v Krškem.

Priporočam ga v molitev. Naj v miru počiva!

J a n e z

v imenu vse družine v domovini

OBVESTILA

Dne 30. septembra 1953 se je v blagajni Posmrtninskega sklada nahajalo 3.633.— pesov v gotovini. Iz tega zneska bodo še nekaterim svojcem v tem letu umrlih članov izplačane razlike na posmrtninah, v glavnem pa je to že denar za nadaljne smrtne primere. Približno po \$ 1.500.— pride letos na vsakega umrlega člana.

Posmrtnina je izdatna podpora ob času najtežjega udarca za vsako družino. Na splošno se člani tega zavedajo in skrbno pazijo, da posmrtninski prispevek takoj in v redu plačajo. Pri tem ne mislijo v prvi vrsti nase, temveč na to, da bližnjemu v nesreči pomagajo in se zavedajo, da dvakrat dá, kdor hitro dá. Društvo Slovencev samo želi, da bi do tega spoznanja in ravnanja prišli prav vsi društveni člani, zlasti tisti, ki so s posmrtninskim prispevkom še v precejšnjem zaostanku. Sem spadajo v glavnem tisti, ki so članarine sicer oproščeni ne pa plačali posmrtninskega prispevka, to so članice-gospodinjke.

Člani Posmrtninskega sklada lahko postanejo tudi po 18 let stari otroci članov Društva Slovencev. Letošnji občni zbor je tem članstvo zelo olajšal. Vpošteval je družine z mnogimi otroki. V članstvo pri Posmrtninskem skladu morajo biti poimensko prijavljeni vsi otroci, starši pa posmrtninski prispevek plačujejo le za enega otroka. V primeru, da eden izmed prijavljenih otrok umrje, dobe starši za njega celo posmrtnino. Če pa se primeri, da umrjeta v isti družini dva ali pa celo več otrok hkrati, dobe starši za vse samo eno posmrtnino. Ko pa otrok dopolni 18 let starosti, mora postati član Društva Slovencev, sicer izgubi pravico do posmrtnine.

Ker člani posmrtninski prispevek ne plačujejo redno, zato društvo izplača ob smrti člana le toliko, kolikor se je do dneva smrti zanj denarja nabralo, vendar pa ne manj kot po 300.— pesov. Na to pa svojem izplačuje v kvotah še nabrane prispevke, ob letu smrti pa posmrtnino v celoti likvidira.

Društvo Slovencev opozarja vse članice in članice, naj redno plačujejo tudi članarino, s katero ne smejo biti v zaostanku več kakor za takoj mesec in za en mesec nazaj. Svoji člani, ki je bil s članarino v večjem zaostanku in ki ni imel plačanega posmrtninskega prispevka, nimajo pravice do posmrtnine. Že se je zgodilo, da je v takem primeru društveni odbor odklonil izplačilo posmrtnine.

Če pa kdo pride v tak položaj, da članarine plačati ne more, naj prosi za odlog plačila članarine, ali pa za oprostitev plačila. Utemeljenim prošnjam je društveni odbor še vedno ustregel. Tak član potem plača samo posmrtninski prispevek, svojci pa so upravičeni do posmrtnine.

Društvo Slovencev.

San Justo. Proslava slovenskega narodnega praznika — 29. oktobra bo v nedeljo 29. novembra takoj po slovenski maši v cerkveni dvorani. Na sporedu so petje, deklamacije in govor g. Marijana Marolta. Vse zavedne Slovence in Slovence iz San Justa lepo vabimo, da se polnoštevilno udeležijo proslave našega narodnega praznika.

Prvi redni letni občni zbor

SLOVENSKEGA PLANINSKEGA DRUŠTVA
v Buenos Airesu

sklicuje odbor društva za nedeljo 22. novembra ob 16. uri

v prostorih Dekleva, Calle Jorge Newbery 3567

DNEVNI RED OBČNEGA ZBORA BO NASLEDNJI:

1. Branje zapisnika zadnjega občnega zbora; 2. Sklepanje o društvenih pravilih; 3. Poročila odbornikov; 4. Razgovor o poročilih odbornikov; 5. Poročilo nadzornega odbora; 6. Volitve; 7. Predlogi in 8. Slučajnosti.

Samostojne predloge je treba poslati odboru vključno do 12. novembra 1953.

Odbor vabi vse članice in člane, da se občnega zbora zanesljivo udeležijo.

Odbor SPD — Buenos Aires

Buenos Aires, 15. oktobra 1953.

"CASA BOYU" — urarna in zlatarna

OLAZABAL 2336

Tel. 76 - 9160

pol kvadre od Cabilda 2300

NAKIT —
ZLATNINA —
URE SVETOVNIH ZNAMK —
BUDILKE —
KRSTNA IN POROČNA DARILA —

VSA POPRAVILA UR IN NAKITA — TOČNA IN ZANESLJIVO

(Naše stranke se lahko zglase pri nas tudi ob sobotah popoldne in sicer v našem stanovanju, ki je v I. nadstropju v isti hiši Olazabal 2338, dto. 5)

RESTAVRACIJA - BAR

L J U B L J A N A

Avda. del Trabajo 5986 — Capital
Izvrstna domača hrana. Dobra pijača.
Za zaključene družbe na razpolago posebna soba. Vsem rojakom se priporočata

G O D E C - Š E R J A K